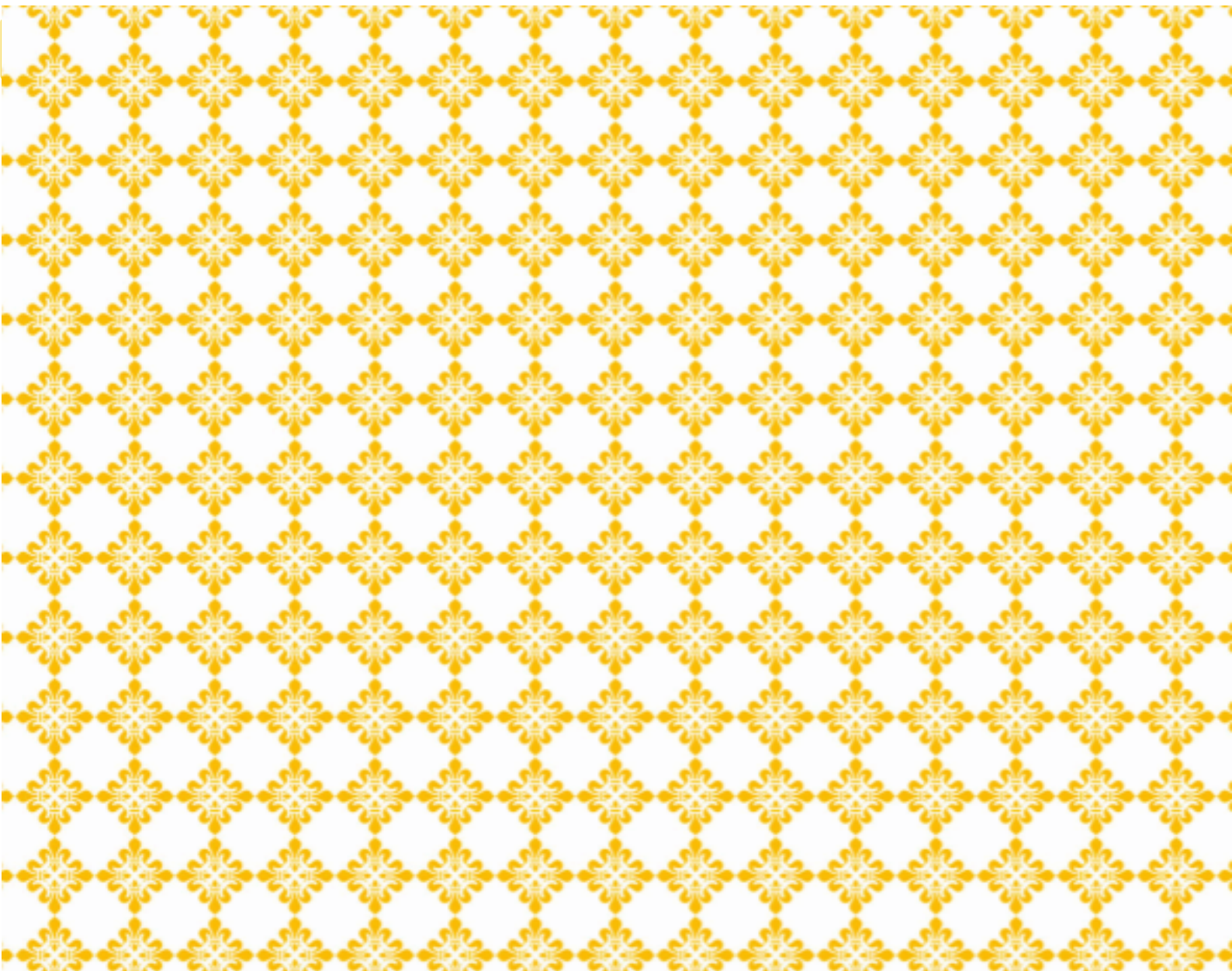

Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan 2026

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Metod	3
Nämndens riskanalys.....	4
Risköversikt.....	4
Nämndens plan för internkontroll 2026	8
Internkontrollplan.....	8

Inledning

Enligt kommunallagen (kapitel 6, paragraf 6) ska nämnderna, var och en inom sitt ansvarsområde, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Den interna styrningen och kontrollen är ett av flera verktyg för styrning och ledning som syftar till att säkerställa att kommunen når sina mål, genomför fattade beslut som fattats av kommunfullmäktige och trygga kommunens tillgångar. Den används även för att minimera risker, förluster och förhindra allvarliga fel.

Kommunens regler för intern styrning och kontroll bygger på COSO-ramverket, en modell som är framtaget av amerikanska "Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission" som syftar till att hantera och förutse risker i verksamheten. Fokus är inte på tillfälliga insatser utan ett ständigt pågående utvecklingsarbete som uppdateras i takt med att organisationen och omvärlden förändras, exempelvis genom ny lagstiftning, nya riktlinjer, nya mål eller när ny teknik ska införas.

Den interna styrningen och kontrollen ska vara ett hjälpmedel och en naturlig del i verksamhetens vardagliga arbete och i det systematiska kvalitetsarbetet. Ständiga förbättringar är en grundprincip i uppföljningen.

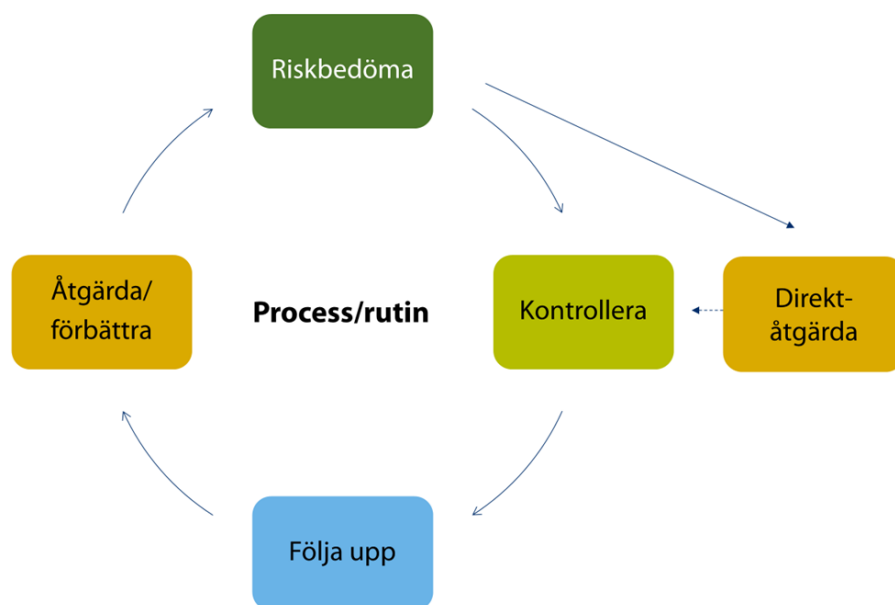
Syfte

Intern styrning och kontroll är ett hjälpmedel för att ha ordning och reda samt kontroll på både verksamhet och ekonomi. Det är ett hjälpmedel för att skydda förtroendevalda och anställda från oberättigade misstankar. Det handlar även om att säkra en effektiv förvaltning och att kunna uppnå följande mål med rimlig grad av säkerhet:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera
- säkra tillgångar och förhindra förluster
- eliminera och upptäcka allvarliga fel.

Metod

Arbetet med internkontrollplanen inleds med en riskanalys av verksamhetens processer/rutiner. Utifrån riskanalysen bestäms sedan om risken ska hanteras via nämndens internkontrollplan eller inom ramen för verksamhetens grunduppdrag.

Riskbedöma - identifiera brister och avvikelser som gör det svårare att utföra sitt grunduppdrag och nå uppsatta mål. Bedömning av sannolikhet att risk ska inträffa och konsekvens om det sker.

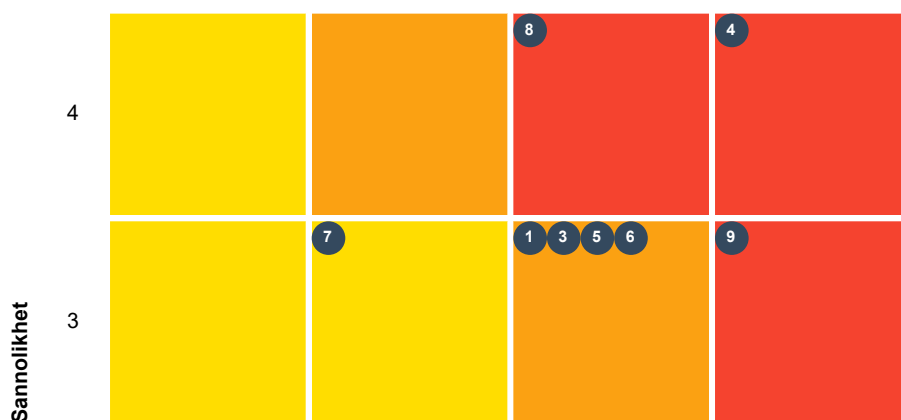
Direktåtgärda - åtgärder som identifieras i riskanalysen och som behöver åtgärdas omgående.

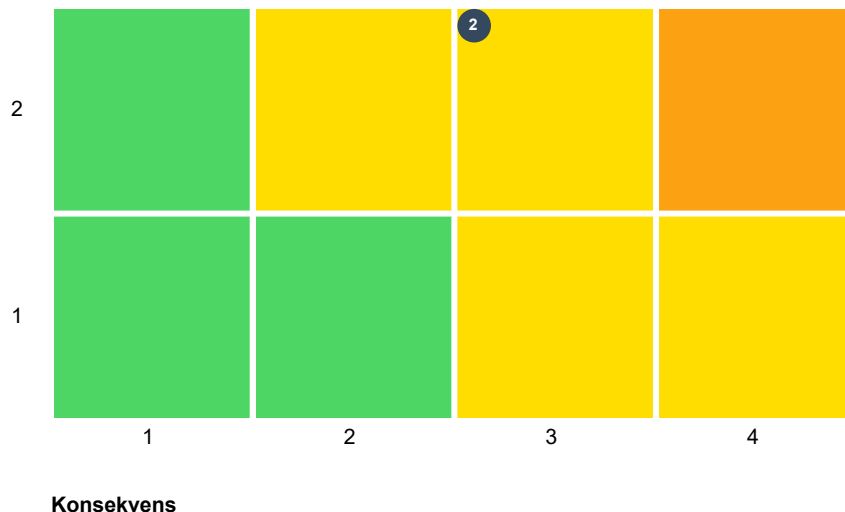
Kontrollera - systematiska kontroller för av en viss process/rutin för att utvärdera ändamålsenligheten av processen/rutinen och om brister/avvikelser förekommer.

Åtgärda/förbättra - korrigerande åtgärder som identifieras utifrån utfallet av kontrollerna där processen/rutinen behöver förändras/förbättras.

Nämndens riskanalys

Risköversikt

3 Mycket hög risk 4 Hög risk 2 Medelhög risk Totalt: 9

Mycket hög risk		Sannolikhet	Konsekvens
Hög risk			
Medelhög risk	4	Sannolik	Allvarlig
Låg risk	3	Möjlig	Betydande
	2	Mindre sannolik	Lindrig
	1	Osannolik	Försumbar

Process/rutin	Risk	Riskenivå
Inköpsprocessen En väl fungerande inköpsprocess innebär att kommunen köper in varor, tjänster och entreprenader på ett effektivt, rättssäkert och hållbart sätt i enlighet med lagar, regler och kommunens mål. Det handlar både om att följa upphandlingslagarna och att använda kommunens resurser effektivt t ex genom god planering och samordning och att få mest nytta för skattemedlen. Upphandling är ett strategiskt verktyg som ska bidra till att kommunens mål uppfylls och ekonomiska resurser används på ett effektivt sätt. Kommunens inköp ska genomföras affärsmässigt, objektivt och med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns. Inköpsprocessen ska skapa förutsättningar för ett rättssäkert	1 Kommunens regler för inköp och upphandling samt upphandlingslagarna efterlevs inte Kommunens regler för inköp och upphandling syftar till att säkerställa att kommunens inköpsprocess är rättssäker, att varor, tjänster och entreprenader anskaffas till rätt kostnad och kvalitet samt att relevanta krav avseende ekonomisk hållbarhet, social hållbarhet och ekologisk hållbarhet ställs. Vidare ska reglerna främja att kommunen i upphandlingsfrågor agerar och uppfattas som en seriös, affärsmässig och attraktiv avtalspart. Reglerna syftar även till att förebygga och minska risken för mutor, jäv och korruption. Om verksamheterna inte följer kommunens regler för inköp och upphandling, ökar detta risken för att	3. Möjlig 3. Betydande

Process/rutin	Risk	Riskenivå
<p>effektivt och hållbart inköpsarbete inom kommunen.</p> <p>Inköpsprocessen innefattar både annonserade upphandlingar, direktupphandlingar samt avrop och avtal. Kommunens regler för inköp och upphandling styr hur kommunen ska arbeta med inköp samt upphandlingar både över och under direktupphandlingsgränsen samt vad som gäller vid avrop och avtalsuppföljning.</p> <p>Inköpsprocessen omfattar alla delar från förberedelsefasen till genomförandefasen för upphandlingen och fasen då avtalet realiserar under avtalsperioden.</p> <p>De lagar som styr all offentlig upphandling bygger på fem grundprinciper som ska genomsyra alla inköp och upphandlingar i kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Icke-diskriminering •likabehandling •proportionalitetsprincipen •öppenhet •ömsesidigt erkännande 	<p>lagar inom offentlig upphandling inte efterlevs. Det kan även medföra risk för bland annat avtalslöshet/otillåtna direktupphandlingar som i sin tur kan medföra ekonomisk och juridisk skada genom t ex att bli dömd att betala upphandlingsskadeavgift.</p> <p>Kommunens förtroende hos medborgare och företag kan även skadas genom negativ publicitet m man inte följer lagar/regler och som avtalspart om man inte följer/följer upp avtal.</p> <p>Det finns också en risk att allt som ska beställas via e-handelssystemet inte beställs via systemet.</p>	
<p>Krisberedskap/kontinuitetsplanering</p> <p>Enköpings kommuns verksamheter är en viktig del i samhällets robusthet och totalförsvarets civila förmåga lokalt. För att kunna hantera ett kraftigt försämrat omvärldsläge finns ett stort behov av robusta verksamheter och i det arbetet är kontinuitetsplanering en grundförutsättning.</p> <p>Kontinuitetsplanering är ett verktyg för verksamheterna att kartlägga och ta ansvar för den egna organisationens förmåga att stå emot störningar.</p> <p>Fördelen med kontinuitetsplanering är att det förbereder verksamheten oavsett vilken oönskad händelse eller störning som kan inträffa.</p> <p>Verksamheternas kontinuitetsplaner utgör också en viktig bas för att vi som organisation ska kunna kraftsamla och bygga upp rätt gemensamma förmågor för de stora störningarna.</p> <p>I detta arbete finns centralt stöd i form av beredskapsstrategier som kan bistå</p>	<p>2 Kontinuitetsplaner saknas</p> <p>Utan en kontinuitetsplan blir verksamheterna sårbara vid störningar/avbrott av något kritiskt beroende (tex elbortfall, IT-bortfall, personalbortfall). Som kommun riskerar vi då också att inte uppfylla krav som finns kopplade till krisberedskap och civilt försvar, eller för den delen förväntningar från kommunmedlemmarna.</p>	<p> 2. Mindre sannolik</p> <p> 3. Betydande</p>

Process/rutin	Risk	Riskenivå
verksamheterna i deras framtagande av kontinuitetsplaner och bära vidare eventuella behov av centrala lösningar.		
Ekonomi Hur underlag för uppföljning av ekonomiskt utfall tas fram och presenteras samt hur processen för uppföljning och analys fungerar.	3 Risk för bristande beslutsunderlag Det finns en risk för att ekonomiska underlag och analyser, som beslut om åtgärder grundar sig på, inte stämmer. Detta kan innebära att felaktiga beslut och åtgärder fattas, vilket kan få konsekvenser för kunder och medarbetare.	 3. Möjlig 3. Betydande
Arbetsmiljö Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är både ett lagkrav och en viktig strategisk fråga för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare.	4 Risk för att medarbetare utsätts för hot och våld Inom vård- och omsorgsförvaltningen kan medarbetare drabbas av aggressiva handlingar, hot och våld eller annan otillåten påverkan från kollegor, allmänhet, klienter, patienter eller anhöriga.	 4. Sannolik 4. Allvarlig
	5 Risk för ökad sjukfrånvaro Förändringar i form av t ex omställning till nya arbetssätt, omorganisation och andra effektiviseringar kan innebära oro hos medarbetare vilket kan leda till försämrad arbetsmiljö och ökade sjuktal.	 3. Möjlig 3. Betydande
	6 Risk för bristande kommunikation och dialog kopplat till det förändringsarbete vård- och omsorgsnämnden står inför Om förändringsarbeten drivs på för snabbt hinner inte implementering att ske. Kommunikation, information, dialog och andra viktiga kanaler för att nå samtliga medarbetare uteblir eller brister. Konsekvensen innebär utebliven effekt av tänkt förändring.	 3. Möjlig 3. Betydande
Ledningssystem för kvalitet och informationssäkerhet Att verksamheterna systematiskt arbetar enligt SOSFS 2011:9 och ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) ISO 27000	7 Risk för bristande följsamhet enligt SOSFS 2011:9 Konsekvensen kan bli att patienter och brukare inte får de insatser som de har behov av. En annan konsekvens kan vara bristande patientsäkerhet med vårdskador som följd.	 3. Möjlig 2. Lindrig
	8 Risk att strategiska och administrativa uppgifter inte utförs Omorganisationen med reducering administrativa och stödjande tjänster riskerar att försämma förvaltningens förmåga att utföra nödvändiga stödprocesser (t.ex. uppföljning,	 4. Sannolik 3. Betydande

Process/rutin	Risk	Risknivå
	dokumentation, avtals- och systemstöd). Detta kan leda till lägre kvalitet, ökad sårbarhet, längre ledtider och brister i intern styrning och kontroll.	
	<p>9 Risk för att lagkrav gällande informationssäkerhet och dataskydd inte efterlevs</p> <p>Otillräcklig efterlevnad av LIS kan leda till felaktig hantering av information och ökad risk för obehörig åtkomst, sekretessbrott eller informationsförlust. Bristerna kan bero på otydliga rutiner, resursbrist eller låg medvetenhet hos personalen.</p>	<p> 3. Möjlig</p> <p> 4. Allvarig</p>

Nämndens plan för internkontroll 2026

Internkontrollplan

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
<p>1 Kommunens regler för inköp och upphandling samt upphandlingslagarna efterlevs inte</p>	<p>Avtalsuppföljning</p> <p>Att avtalsuppföljning sker i enlighet med kommunens övergripande modell. Att avvikelser rapporteras och hanteras på ett korrekt sätt.</p>	<p>Hur sker kontrollen?</p> <p>Stickprov på 5 avtal där det kontrolleras att det finns dokumentation av uppföljning i enlighet med kommunens övergripande avtalsuppföljningsmodell</p> <p>När sker kontrollen?</p> <p>Halvårsvis</p> <p>Vem kontrollerar?</p> <p>Inköpsavdelningen tillsammans med objektägare/avtalstecknare</p>	<p>Ansvarig</p> <p>Kenny Jonsson</p>
	<p>Styrande lagar och regler för upphandling efterlevs</p> <p>Kontroll att regler för inköp och upphandling efterlevs och att man inte bryter mot upphandlingslagar.</p>	<p>Hur sker kontrollen?</p> <p>Stickprovskontroller på att inköp är gjorda i enlighet med regler för inköp och upphandling, att inköpen inte bryter mot upphandlingslagarna. Även avtalstrohet kontrolleras. Som systemstöd för</p>	<p>Ansvarig</p> <p>Kenny Jonsson</p>

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
		kontrollerna används spendanalysverktyget. När sker kontrollen? Halvårsvis Vem kontrollerar? Inköpsavdelningen tillsammans med beställare.	
2 Kontinuitetsplaner saknas	Kontinuitetsplaner finns i förvaltningens verksamheter Förvaltningens chefer svarar på frågan om det finns en aktuell kontinuitetsplan för verksamheten: •Att det finns en plan •Att den är aktualiserad •Att den är övad och känd i verksamheten •Att lagarna följs	Hur sker kontrollen? Uppföljning sker genom att frågan "Har verksamheten en uppdaterad kontinuitetsplan?" ställs till ansvarig chef två gånger per år. När sker kontrollen? Halvårsvis Vem kontrollerar? Verksamhetschef tillsammans med stödfunktion	Ansvarig Maria Palm
3 Risk för bristande beslutsunderlag	Kontroll av analyser och prognoser jämfört med faktiskt utfall Prognos jämför med utfall.	Hur sker kontrollen? Uppföljning av genomförda prognoser jämfört med utfall på förvaltningens ledningsgrupp. När sker kontrollen? Varje månad Vem kontrollerar? Förvaltningschef med stöd av controller	Ansvarig Mikael Gustavsson Roxell
4 Risk för att medarbetare utsätts för hot och våld	Avvikelser gällande hot och våld Antal allvarliga avvikelser av hot och våld.	Hur sker kontrollen? Genom data från Invt/Flexite. När sker kontrollen? I samband med delårs- och årsuppföljningen Vem kontrollerar? Förvaltningschef tillsammans med HR-partner	Ansvarig Karin Lind
5 Risk för ökad sjukfrånvaro	Andel sjukfrånvaro Följa trender gällande sjuktal	Hur sker kontrollen? I samband med uppföljning av nämndplan När sker kontrollen? I samband med delårs- och årsuppföljningen Vem kontrollerar?	Ansvarig Karin Lind

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
		Förvaltningschef tillsammans med HR-partner	
6 Risk för bristande kommunikation och dialog kopplat till det förändringsarbete vård- och omsorgsnämnden står inför	Förändringskommunikation Att det finns en kommunikationsplan som efterlevs	Hur sker kontrollen? I samband med uppföljning av kommunikationsplan När sker kontrollen? Vid behov Vem kontrollerar? Förvaltningschef, verksamhetschefer	Ansvarig Mikael Gustavsson Roxell
7 Risk för bristande följsamhet enligt SOSFS 2011:9	Egenkontrollprogram för kvalitet Ett egenkontrollprogram för kvalitet upprättas årligen till samtliga verksamhetsområden för följa verksamheternas kvalitet. Verksamheterna ska varje år genomföra, analysera och redovisa egenkontroller enligt programmet.	Hur sker kontrollen? Genom att kontrollera att egenkontrollerna genomförts och redovisats enligt förvaltningens egenkontrollprogram När sker kontrollen? I samband med årsuppföljningen Vem kontrollerar? Verksamhetschef tillsammans med MAS och MAR	Ansvarig Anna-Karin Bye, Emma Nyström
8 Risk att strategiska och administrativa uppgifter inte utförs	Genomgång av kritiska processer -Säkra att lagstadgade krav uppfylls -Beslut om omprioritering vid identifierade brister -Tydliggörande av ansvarsfördelning efter resursminskning	Hur sker kontrollen? Riskdialog i ledningsgrupp När sker kontrollen? Månadsvis Vem kontrollerar? Förvaltningschef	Ansvarig Mikael Gustavsson Roxell
9 Risk för att lagkrav gällande informationssäkerhet och dataskydd inte efterlevs	Hantering av loggkontroller Säkerställa att åtkomst till verksamhetens kritiska IT-system sker i enlighet med behörighetsrutiner, samt att avvikelser upptäcks och hanteras	Hur sker kontrollen? -Genomgång av systemloggar i kritiska IT-system, inklusive journal- och vårdinformationssystem . -Dokumentation av avvikelser och vidtagna åtgärder. -Uppföljning av loggkontroller vid granskning från dataskyddsombud/data skyddsamordnare. När sker kontrollen?	Ansvarig Kenny Jonsson

Risk	Kontroll	Genomförande av kontroll	Ansvarig
		I samband med delårs- och årsuppföljningen Vem kontrollerar? Objektägare tillsammans med informationssäkerhetsansvarig	